

Dr. VÍTOR RODRIGUES

Cartea Neștiinței

Învățăturile lui Amnesio,
maestru în arta ignoranței

Traducere din limba engleză de
Cătălina Cristea

Editura For You
București

Cuvânt înainte

Trăim într-o eră a nesiguranței – sau, mai precis, într-o eră în care oamenii au nevoie de siguranță. Viziunea dominantă a culturii vestice asupra lumii este una care proclamă sus și tare „Asta este, așa stau lucrurile!”. Conform acestei viziuni, specia umană a evoluat accidental în urma mutațiilor genetice, singura realitate acceptată fiind cea materială, iar tot ceea ce simțim și gândim (conștiința noastră) este consecința activităților neuronale.

Această perspectivă ne spune că viața a fost mereu o luptă acerbă pentru supraviețuire și că miza fundamentală a tot ceea ce facem este simpla reproducere a genelor noastre. Fenomenele spirituale și paranormale care vin să contrazică această viziune – cum ar fi ideea că separarea este doar o iluzie sau că după moarte ar exista o oarecare formă de viață – sunt tratate drept iluzii și sunt explicate lapidar în termeni biochimici.

Motivul pentru care materialismul a devenit convingerea dominantă este că specia umană are o nevoie permanentă de explicații. Este esențial să avem o narațiune clară privitoare la poziția noastră în lume. Asta ne dă senzația de control. Nu doar că înțelegem lumea, ci o supra-înțelegem. Explicațiile noastre ne dau putere. În felul acesta, materialismul are aceeași funcție ca religia.

Siguranța generează sentimentul de apartenență. Când suntem siguri de ceea ce iubim, de ceea ce urâm, de ceea ce știm și de ceea ce posedăm, ne simțim ca niște entități solide, autonome. Devenim un centru fix în jurul căruia se rotește întreaga lume. Certitudinile noastre sunt temelia identității. Lipsa acestora ne face să ne simțim vulnerabili în fața unei lumi imense și copleșitoare.

Cu toate acestea, de-a lungul istoriei am primit, prin tradițiile spirituale și nenumărați dascăli, destule avertismente cu privire la pericolul certitudinii. Multe dintre aceste tradiții vorbesc despre importanța abandonării certitudinii și acceptarea unei ignoranțe fundamentale. La urma urmei, suntem niște ființe limitate, cu o perspectivă particulară și cu un spectru limitat de conștientizare.

Este o aroganță din partea noastră să presupunem că putem să știm totul și să ajungem la înțelegerea completă a lumii. Acceptarea acestui fapt atrage smerenia, dar ne oferă și avantajul dobândirii unor cunoștințe reale. Putem să ne extindem înțelegerea limitată și cunoștințele

despre lume. Iar primul pas este acceptarea propriei ignoranțe. Cum mai putem învăța ceva semnificativ când noi credem că știm deja totul?

Iată premisa acestui text uluitor, poetic și spiritual al lui Vítor Rodrigues. Misteriosul învățător spiritual care narează textul ne arată în detaliu incredibila dimensiune a propriei aroganțe. Ne trezește la realitatea complicată și încâlcită a lumii și ne dezvăluie imensitatea volumului de experiențe și fenomene pe care le luăm de-a gata. Strat după strat, el ne dezgolește de certitudini și bănuieli. Ca în cazul asumției cunoașterii, aceasta presupune că avem control asupra vieții, asupra minții și asupra lumii în general, alături de asumția simțului proprietății și a capacității de a reține opinii și judecăți.

Odată ce renunțăm la aceste asumții, începem să înțelegem ceva din esența fundamentală din adâncuri, ni se va da un mic indiciu despre adevărata înțelegere pe care certitudinile noastre arogante o obstrucționează de cele mai multe ori. Și, în același timp, prin această dezgolire putem să ne eliberăm și să devenim deschiși pentru ca Universul să ne poată folosi ca pe un canal. Textul spune: „Dacă nu știu nimic, pot fi deschis la tot“ și „Înțelepciunea începe cu inocență și cu o stare de ignoranță nudă“.

Natura poetică a acestui text îi conferă o putere aparte. De-a lungul istoriei a existat o strânsă legătură între spiritualitate și poezie. Mulți dintre marii poeți ai

lumii – cum ar fi Walt Whitman și William Wordsworth – au fost foarte evoluți spiritual, la fel cum multe dintre lucrările celebre de spiritualitate (cum sunt *Upanișadele* sau *Cartea despre Tao și Te*) sunt scrise într-un mod poetic. Există o demarcație foarte fină între poet și învățător spiritual, cum este cazul unor personalități ca Basho și Milarepa. În același fel, *Cartea Neștiinței* este deopotrivă o lucrare spirituală și un poem. Poate fi savurată atât pentru frumusețea limbajului, cât și pentru înțelepciunea din paginile ei.

O altă legătură este dată de faptul că adevărata scriitură spirituală – asemenea poeziei – nu este intelectuală, ci experiențială. Lectura unui text cum este *Cartea Neștiinței* trebuie să fie o experiență spirituală. Nu o răsfoiești în grabă pentru a absorbi rapid cât mai multă informație sau din dorința de a afla ce se întâmplă mai departe – această carte se citește încet, cu toată ființa deschisă și cu atenție. Dacă faci asta, vei simți chemarea contemplativă a acestui text. Vei înceta să te îngrijorezi, să te gândești la trecut și la viitor și îți vei aprofunda conștiința. Lectura nu-ți va oferi neapărat claritate. Cuvintele nu îți vor oferi înțelegere exclusiv în sensul intelectual. Dar îți vor aduce pacea.

Când vei termina lectura, te vei simți o persoană diferită și vei vedea lumea cu alți ochi. Vei dobândi înțelegere spirituală – nu într-un mod impunător, ci într-unul

smerit, ce aduce cu sine acceptare și venerație față de
uimitoarea complexitate și minune a existenței umane.

Dr. Steve Taylor,
autor al cărților *The Fall* și *The Leap*

Prolog

Cu mulți, mulți ani în urmă, în tărâmul îndepărtat numit Somnia, Amnesio, Gurul Neștiinței, le-a permis în sfârșit discipolilor să-i aștearnă în scris învățăturile. Așteptaseră mult acest moment și erau foarte fericiți. Cuvântările lungi, pline de vorbe de relaxare, curgeau cu ușurință din gura sa, ca un nectar binecuvântat. S-au străduit din răspuțeri să-i noteze cuvintele imediat ce erau rostite, de teamă ca vorbele prețioase să nu se risipească în vânt. Și astfel a fost înfăptuit acest lucru, în acel tărâm îndepărtat. Iar textul de față este produsul minunat al strălucitei neștiințe de modă veche, întrecută doar de o tăcere pură și elocventă.

*Cuvântările
Neștiinței*

Partea I

Adâncimile Neștiinței

Discipolii nerăbdători l-au rugat pe Amnesio să le împărtășească din claritatea minții sale. Tânjeau după o fărâmbă de viziune, așa că l-au invitat să se întâlnească într-un loc înalt, de unde să poată contempla peisajele ample. În schimb, el le-a răspuns că cel mai bun loc de întâlnire este o pajiște mică în mijlocul pădurii. Le-a spus că se vor simți mai bine acolo și mai apropiați, ținând cont și de vederea lui cam slabă. Așa că au găsit acest loc, unde s-au adunat cu toții. Cu un zâmbet timid și smerit, învățătorul le-a prezentat despre ce va vorbi.

M-ați invitat să vă împărtășesc din înțelepciunea mea. Cu plăcere aș face asta dacă aș avea ceva mai multă decât vârful unui ac (care cântărește mai puțin decât pana unei vrăbii). Îmi este mult mai ușor să vă împărtășesc din

CARTEA NEȘTIINȚEI

neștiința mea. Este infinit mai mare și chiar surprinzătoare și impresionantă. Înțelepciunea îmi este departe, dar neștiința îmi este ca o soră.

Și, în acel moment, din el au început să curgă cuvintele binecuvântate, ca un pârâu.

Cuvântarea 1

Nu știu

Mai adâncă decât cea mai adâncă mare, mai înaltă decât cel mai înalt munte, atât de vastă este neștiința mea. Multitudinea de grăunțe de nisip de pe cele mai întinse plaje abia dacă pot să reprezinte dimensiunea neștiinței mele. Mă uit la cer și nu reușesc să număr galaxiile sau stelele fiecareia, nici măcar lumile la care nu putem ajunge cu gândul. Mă uit spre pământ și sunt incapabil să număr multitudinea de lumi impenetrabile. Sunt lumi pline de animale, plante, microorganisme, molecule și atomi despre a căror viață nu știu nimic. Și nici nu am vreun sentiment în ceea ce le privește. Neștiința mea despre unde începe mintea noastră și cât de departe ajunge se poate exprima într-un număr infinit de cuvinte.

Într-un fel, ignoranța mea pare la fel de mare ca întregul univers. Intelectul meu inferior se târăște ca un vierme pe cărarea imensă a cunoștințelor posibile. Până și intuiția mea este ca un ogar care adulmecă urmele nenumăratelor miresme din nenumăratele lumii de aici și de pretutindeni.

Nu mă întrebați despre ceea ce este primordial, căci eu îi sunt doar secundar oricărei origini a lumii. Nu îmi amintesc nașterea mea. Nici de mine ca nou-născut sau de îmbinarea bucaților din Univers care se află în mine. Știu că nu eu am fost inventatorul meu. Eu doar m-am găsit aici când am început să îmi observ existența! Așadar, neștiința mea vine chiar din locul de unde am plecat.

În același mod în care nu știu nimic despre misterul nașterii mele, nu cunosc nimic nici despre numărul infinit de nașteri care au avut loc înaintea nașterii mele, cele de atunci încoace și cele care vor avea loc. „Ce“-ul, „unde“-le și „de ce“-ul sunt enigme ale tuturor nașterilor și morților nenumărate. Timpul îmi sfidează judecata și nu pot cuprinde vastitatea spațiului. Sunt amețit în fiecare zi, peste tot, de modul în care lucrurile se desfășoară fără știința mea, fără consimțământul meu, fără contribuția mea și total independent de voința mea. Mă simt mărunț, dar nu aș putea să spun cât de mărunț, pentru că neștiința mea despre lucruri mai însemnate decât mine este probabil la fel de imensă ca cea despre lucruri mai mărunte.

Aș putea să citesc pentru a-mi depăși neștiința? Nu cred. Sunt prea multe cărți în lumea asta, chiar dacă aș citi numai prima literă de pe prima pagină a fiecăreia dintre ele – cine știe câte cărți au fost scrise în nenumăratele lumi? Și cum pot eu să știu care este cea mai bună carte și cine poate spune ce autor trebuie citit? Cum să îmi dau eu seama care este cea mai bună lectură pentru mintea mea în acest moment al drumului meu prin lume? Cum să apreciez care cunoștințe sunt mai bune de vreme ce propriile mele valori sunt mici și pătinoare din cauza perspectivei reduse pe care o poate cuprinde ochiul minții mele?

Străbunii spuneau că, pe măsură ce acumulăm cunoștințe, putem stoca din ce în ce mai multe informații în locuri din ce în ce mai mici. Așadar, cât de mare sau de mic trebuie să fie recipientul în care stocăm o bibliotecă întreagă? Oare toate cărțile despre stele pot fi descoperite în biblioteci care încap într-un strop de ploaie? Cărțile s-ar putea ascunde chiar și în grăunțe de praf. Poate că respir înțelepciune fără să îmi dau seama. Plăpânde mele simțuri sunt incapabile să ducă la bun sfârșit îndatorirea de a scoate adevărul la lumină. Și cine știe dacă în lumile îndepărtate se găsesc cărți fabuloase? Poate că sunt atât de mari, încât îmi este imposibil să recunosc chiar și cea mai mică literă din ele. Dacă există o carte a Universului, cum pot eu, atât de mărunț, să o citesc?

Deci, unde caut eu cunoaștere sau înțelepciune? Mă uit în mine însumi. Mă găsesc într-un spațiu atât de adânc, încât îmi este teamă să nu cad în abisurile primejdioase ale propriei ignoranțe. Mă tem de capcanele dorințelor sau ale travestiurilor mândriei mele. Mă uit și în afară. Și văd orizontul atât de vast, încât pot să mă pierd în el fără cale de întoarcere. Mi-e teamă de direcții greșite, de tărâmurii prea îndepărtate. Mi-e teamă de frică, mi-e teamă că mă va micșora într-o și mai mare ignoranță, dar sunt atent și la curaj, care m-ar putea duce prea departe. Nu știu cum să le echilibrez în proporții exacte și nu știu dacă pot găsi o cale pentru ca acestea să nu-mi mai trebuiască.

Nu știu ce să spun despre corpul meu. Îmi simt unele oase, pielea și majoritatea mușchilor, știu că respiră și că se mișcă. Știu că poate simți durere și plăcere, că mănâncă și se debarasează de urină și fecale. Se poate simți plin de energie și se poate îmbolnăvi. Se poate ridica și se poate prăbuși. Și totuși, știu ceva despre viața din el? Știu de unde a venit și cum se va sfârși sau când și în ce fel? Știu eu când începe boala și cum dispare în cele din urmă? Oare știu eu ce mâncare este mai bună pentru fiecare organ, ce aer este mai bun pentru respirația mea, ce sentiment preferă inima mea? Nu am nici cea mai mică idee despre câți paraziți locuiesc în intestinalele mele și despre răul pe care mi-l pot face. Habar nu am cum mă pot întări sau cum îmi pot dăuna apa caldă și cea rece. La fel cum nu știu de unde vine sănătatea mea sau care

va fi următoarea boală. Nu știu cât timp le va lua bolilor și bătrâneții să își ceară birul și să îmi ducă trupul în mormânt.

Nu știu din câte părți sunt făcut. Și, cu siguranță, nu știu nici despre tine și despre părțile tale. Nu știu care sunt mai importante sau care mă stăpânesc în fiecare clipă. Uneori, observ că foamea încearcă să mă stăpânească, alteori, somnul, setea sau nevoia de sex. Alteori este curiozitatea, nevoia de atingere sau de mișcare, odihna sau activitatea. Câte o emoție mai încearcă din când în când să devină stăpână. Poate fi teama sau furia, tristețea sau bucuria, lăcomia sau invidia, resentimentul sau mândria, dorința sau dezgustul, iubirea sau ura și așa mai departe. Și astfel găsesc atâtea personaje în mine! Uneori mă simt ca un cerșetor, alteori ca pe un prinț. Pot să mă port ca un războinic și apoi să-l descopăr pe lașul din mine. Și mai sunt mincinosul, judecătorul, copilul, școlarul exemplar, vrăjitorul, preotul, hoțul, bărbatul și femeia; bătrânul, tânărul, încăpățânatul, elocventul, respingătorul și virtuosul. Am o armată de interpreți care se înghesuie să iasă la scenă deschisă. Uneori nu apare niciunul și mă trezesc jucând singur. Multitudinea de moduri în care pot fi eu însumi este dezlănțuită uneori ca un cal sălbatic, de nestăpânit.

Din când în când mă trezesc sub vraja altora. Mă îngrijorează ce se întâmplă cu ei și de ce fac un lucru sau altul. Mi-e teamă de felul în care se uită la mine sau vreau să